

Instanța de fond: judecătoria Orhei (judecător: V. Severin)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători: N. Budăi, I. Muruianu, V. Efros)

DECIZIE

26 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Compania Internațională de Asigurări ”Asito”
Societate pe Acțiuni, prin intermediul avocatului Gorelco Alina,
adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de
Chiseliță Elena împotriva lui Dombrovan Alexandru și Companiei Internaționale
de Asigurări ”Asito” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea sumei,
împotriva încheierii din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău,
c o n s t a t ă :

La data de 17 noiembrie 2014, Chiseliță Elena, a înaintat cerere de chemare în
judecată împotriva lui Dombrovan Alexandru și CIA „Asito” SA privind încasarea
cheltuielilor de înmormântare în sumă de 61295,96 lei și a cheltuielilor de asistență
juridică în sumă de 5000 lei. Ulterior, reclamanta și-a concretizat cerințele
solicitând încasarea cheltuielilor de înmormântare în sumă de 42295,96 lei și a
cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei.

În motivarea acțiunii a invocat că, la data de 26.08.2014, prin sentința
Judecătoriei Orhei, cet. Dombrovan Alexandru, a fost recunoscut vinovat de
săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) Cod Penal al RM, pentru
faptul că la 16.01.2014, aproximativ la orele 15.00, deținând permis de conducere a
vehiculelor de categoria „B” și „C” cu numărul 105668, eliberat la 02.10.1998,
nefiind în stare de ebrietate alcoolică și conducând automobilul de model „Ford
Escort”, cu numărul de înmatriculare ORBJ 746, în care se afla de unul singur, pe
str. 31 August din or. Orhei, din direcția sectorului Nistreana or. Orhei în direcția
sectorului centru or. Orhei, ajungând în regiunea școlii nr. 6 din or. Orhei și
manifestând imprudență în traficul rutier, încălcând prevederile pct. 45.1 al
Regulamentului Circulației Rutiere (RCR), pct. 45.2 al RCR, pct. 46 a) al RCR,
pct. 42.4 al RCR , aprobat prin hotărârea Guvernului nr.357 din 13 mai 2009 - a

tamponat cu partea din față a vehiculului pietonul Chiseliță Grigore, care traversa partea carosabilă de la dreapta spre stânga conform sensului de deplasare al automobilului și pierzând controlul asupra vehiculului a tamponat gardul de beton de pe partea stângă a drumului, inversându-se, provocând decesul cet. Cheselița Grigore.

Menționează reclamanta că, în rezultatul comiterii acestei infracțiuni, i-a fost cauzat un prejudiciu material considerabil în legătură cu înmormântarea soțului său Chiseliță Grigore, deces parvenit în urma accidentului rutier provocat de Dombrovan Alexandru. La momentul comiterii accidentului rutier, proprietarul autovehiculului de model „Ford Escort,, n/î OR BJ 746, Dombrovan Alexandru deținea poliță de asigurarea obligatorie, de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule la CIA ASITO - RCAY nr. 000096264.

Prin hotărîrea din 23 septembrie 2016 a Judecătoriei Orhei, cererea de chemare în judecată înaintată de Chiseliță Elena a fost admisă: s-a încasat de la CIA „Asito” SA cu sediul în mun. Chișinău, str. Bănulescu Bodoni, 57/1, cod fiscal 1002600007123, cont bancar 22519091018 și Dombrovan Alexandru, domiciliat în or. Orhei, str. Vasile Mahu 99, ap. 5, în beneficiul reclamantei-Chiselița Elena, domiciliată în or. Orhei, str. 31 august 86, prejudiciul material ce constă din cheltuielile de înmormântare a lui Chiseliță Grigore, în sumă de 42295,96 lei; s-a încasat de la Dombrovan Alexandru, domiciliat în or. Orhei, str. Vasile Mahu 99, ap. 5, în beneficiul reclamantei Chiseliță Elena, domiciliată în or. Orhei, str.31 august 86, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 lei.

Prin încheierea din 05 octombrie 2016 a Judecătoriei Orhei, s-a corectat omisiunea strecurată din cuprinsul hotărârii Judecătorie Orhei din 23.09.2016 și anume numărul dosarului și sintagma „Se încasează de la Compania Internațională de Asigurări „Asito” SA și Dombrovan Alexandru” cu sintagma „ Se încasează în mod solidar de la Compania Internațională de Asigurări „Asito” SA și Dombrovan Alexandru”.

Prin hotărârea suplimentară din 05 octombrie 2016 a Judecătoriei Orhei, s-a încasat în mod solidar de la compania internațională de asigurări „Asito,, SA și Dombrovan Alexandru în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 1269 lei.

Prin încheierea din 24 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs apelului depus de Dombrovan Alexandru, acordîndu-i termen pînă la 25 ianuarie 2017, ora 12:00 pentru prezentarea apelului motivat și dovada achitării taxei de stat în sumă de 951,65 lei și apelului depus de CIA ”Asito” SA acordîndu-i termen pînă la 25 ianuarie 2017, ora 12:00 pentru prezentarea apelului motivat și dovada achitării taxei de stat în sumă de 951,65 lei.

Prin încheierea din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit apelul depus de CIA ”Asito” SA, cu remiterea tuturor documentelor anexate.

Prin decizia din 02 martie 2017 a Curții de apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Dombrovan Alexandru, s-a modificat hotărîrea din 23 septembrie 2016 a Judecătoriei Orhei, în partea încasării cheltuielilor de înmormântare și s-a încasat în mod solidar de la Dombrovan Alexandru și CIA ”Asito” SA în beneficiul Elenei Chiseliță, cheltuielile de înmormântare în sumă de 39095,96 lei, în rest hotărîrea instanței de fond a fost menținută.

La data de 14 aprilie 2017 CIA "Asito" SA, prin intermediul avocatului Gorelco Alina, a declarat recurs împotriva încheierii din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău. În motivarea recursului a indicat că încheierea este lipsită de temei legal, pronunțată cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural și pasibilă de a fi casată.

Menționează recurenta că încheierea din 24 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs apelului depus de CIA "Asito" SA, nu a fost adusă la cunoștință. Respectiv, nu se poate afirma că recurenta, cu rea credință, nu a înlăturat neajunsurile cererii de apel, necunoscând despre aceasta .

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă (în vigoare la momentul declarării recursului), termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea contestată a fost adoptată la data de 02 martie 2017. Conform materialelor cauzei copia încheierii din 02 martie 2017 a fost expediată recurenteii la 29 martie 2017, conform scrisorii de însoțire, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc. Recursul declarat la data de 14 aprilie 2017, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal, este în termen.

Studiind materialele dosarului, examinând argumentele invocate în recurs, în raport cu circumstanțele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de CIA "Asito" SA, prin intermediul avocatului Gorelco Alina, este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare din următoarele motive.

În conformitate cu art.427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În conformitate cu art. 432, alin. (3), lit. b) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul când pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Instanța de recurs consideră că Curtea de Apel Chișinău la examinarea cauzei a încălcat normele de drept procedural și anume nu a garantat recurenteii posibilitatea de a fi prezentă în ședința de judecată și, respectiv, de a prezenta probe și alte date importante pentru soluționarea cauzei la faza soluționării chestiunii privind primirea cererii de apel.

Din materialele pricinii rezultă că, CIA "Asito" SA, prin intermediul avocatului Gorelco Alina, considerând ilegală hotărârea primei instanțe, la 24 octombrie 2016 a contestat-o cu apel, solicitând casarea acesteia.

Prin încheierea din 24 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs apelului depus de Dombrovan Alexandru, acordându-i termen pînă la 25 ianuarie 2017, ora 12:00 pentru prezentarea apelului motivat și dovada achitării taxei de stat în sumă de 951,65 lei și apelului depus de CIA "Asito" SA acordându-i termen pînă la 25 ianuarie 2017, ora 12:00 pentru prezentarea apelului motivat și dovada achitării taxei de stat în sumă de 951,65 lei.

Prin încheierea din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit apelul depus de CIA "Asito" SA, împotriva hotărîrii din 23 septembrie 2016 și a hotărîrii suplimentare din 05 octombrie 2016 a Judecătorei Orhei.

În conformitate cu art. 105 alin. (1) Cod de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Prin prisma prevederilor art. 105 alin. (5) Cod de procedură civilă, Colegiul reține că prin citare legală se subînțelege că citația sau înștiințarea despre ora, data și locul ședinței de judecată a fost înmănată persoanei personal contra semnătură pe cotor, ori altei persoane pentru a înmâna citația în condițiile art. 105 alin. (6) Cod de procedură civilă.

Astfel, în sensul prevederilor legale citate supra, instanța de recurs reține că la materialele dosarului nu se conține nici o confirmare despre citarea recurente, inclusiv și recepționarea actului de dispoziție adoptat de instanța de apel prin care nu s-a dat curs apelului și acordarea în acest sens a unui termen pentru lichidarea neajunsurilor stabilite.

Întru justificarea soluției adoptate la caz, instanța de apel a precizat că apelanta nu a prezentat apelul motivat și dovada achitării taxei de stat, obligații stabilite prin încheierea din 24.11.2016 Curții de Apel Chișinău, copia căreia a fost expediată și pînă la ședința din 02.03.2017 nu a lichidat neajunsurile menționate în încheierea din 24.11.2016.

Colegiul menționează că ipoteza instanței de apel este neîntemeiată, din motiv că la dosar nu sunt anexate acte probante (avize de recepție sau alte înscrisuri) ce atestă expedierea de către instanța de apel a actului de dispoziție adoptat la 24 noiembrie 2016 în adresa apelantei.

În această ordine de idei, Colegiul indică că instanța de apel incorect a restituit recurente cererea de apel, deoarece aceasta nu a fost informată despre soluția adoptată de către instanța de apel la soluționarea chestiunii privind acordarea termenului pentru prezentarea apelului motivat și a dovezii de achitare a taxei de stat la depunerea apelului și termenul care i-a fost acordat în vederea înlăturării acestora.

În aceste circumstanțe, recurenta nu a avut nici o posibilitate de a cunoaște despre neajunsurile cererii de apel și nici de a le înlătura.

Astfel, din materialele dosarului s-a stabilit cu certitudine că recurenta nu a cunoscut despre neajunsurile cererii de apel și nu a avut posibilitatea de a le înlătura, iar instanța de apel restituind cererea de apel a încălcat recurente dreptul la un recurs efectiv prevăzut de art.6 CEDO. Ori, recurenta este predispusă să-și exercite dreptul său – prin folosirea căii de atac, doar că nu i se creează condiții în aceste sens.

Mai mult ca atât, în speță nu se constată o exercitare cu rea-credință a drepturilor procedurale, deoarece recurenta nu a înlăturat neajunsurile cererii de apel necunoscând despre acestea și nu din alte considerente care ar putea fi interpretate ca un abuz de drepturi procedurale.

Or, necomunicarea în modul corespunzător de către instanțele de judecată a actelor de procedură către participanții la proces ar putea încălca principiul egalității părților în drepturile procedurale, fapt stabilit de art. 26 alin. (4) Cod de procedură civilă, care prevede că egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată de lege și asigurată de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

În consecință, Colegiul notează că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CtEDO, hotărârea Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982). Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CtEDO, hotărârea Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii contestate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a avocatului Gorelco Alina de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Deci, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că argumentele invocate de către CIA "Asito" SA, prin intermediul avocatului Gorelco Alina, sunt întemeiate și confirmate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa încheierea instanței de apel din 02 martie 2017, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la faza primirii cererii de apel depuse de CIA "Asito" SA, unde se vor verifica întrunirea condițiilor prevăzute de art. art. 364, 365 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de CIA "Asito" SA, prin intermediul avocatului Gorelco Alina.

Se casează încheierea din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Chiseliță Elena împotriva lui Dombrovan Alexandru și Companiei Internaționale de Asigurări

”Asito” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea sumei, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la faza primirii cererii de apel depuse de Compania Internațională de Asigurări ”Asito” Societate pe Acțiuni.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală